

The background image shows the grand entrance of a classical building. It features a prominent pediment supported by a series of columns. The central entrance is framed by a large archway containing a decorative glass window with a radial pattern. Below the arch is a dark, ornate double door. The building's facade is constructed from light-colored stone blocks. On either side of the central entrance, there are circular decorative elements in the wall. Two black lanterns stand on pedestals flanking the entrance steps. The sky above is a clear, pale blue.

ERIK OVERGAARD

HÆDERVÆRDIGE HØJESTERET

Et mord i højesteret

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1

KAPITEL 2

KAPITEL 3

KAPITEL 4

KAPITEL 5

KAPITEL 6

KAPITEL 7

KAPITEL 8

KAPITEL 9

KAPITEL 10

KAPITEL 11

KAPITEL 12

KAPITEL 13

KAPITEL 14

KAPITEL 15

KAPITEL 16

KAPITEL 17

KAPITEL 18

KAPITEL 19

KAPITEL 20

KAPITEL 21

KAPITEL 22

KAPITEL 23

KAPITEL 24

KAPITEL 25

KAPITEL 26

KAPITEL 27

KAPITEL 28

KAPITEL 29

KAPITEL 30

KAPITEL 31

KAPITEL 32

KAPITEL 33

KAPITEL 34

KAPITEL 35

KAPITEL 36

KAPITEL 37

KAPITEL 38

KAPITEL 39

KAPITEL 40

KAPITEL 41

KAPITEL 42

KAPITEL 43

KAPITEL 44

KAPITEL 45

KAPITEL 46

KAPITEL 47

KAPITEL 48

KAPITEL 49

KAPITEL 50

KAPITEL 51

KAPITEL 52

KAPITEL 53

KAPITEL 54

KAPITEL 1

Den tunge egetræsdør, der adskiller Højesterets forhal fra omverdenen, faldt i med et højt smæld. Det var, som om døren satte skel mellem to verdener. Den larmende trafikstøj uden for forhallen og fortidens stilhed indenfor. Døren adskilte nutid fra fortid. I Højesteret er det altid fortiden, der er i centrum. Selvom rettens domme kan få indflydelse på fremtiden, er det altid begivenheder fra fortiden, der er grundlag for dommernes konkrete afgørelser.

John Anderson havde taget trappen op til Højesteret i store spring og stod nu og pustede ud lige inden for døren. Angsten for at komme for sent til sin debut i Højesteret havde forfulgt John Anderson, lige siden sagen var blevet berammet.

John Anderson kastede et blik på retslisten, der var ophængt lige inden for døren, og som informerede om de sager, Højesteret har på programmet i ugens løb.

Øverst på listen stod:

1ste afdeling:

*Kemikaliekompagniet A/S v/advokat John Anderson
mod*

Northsmedico A/S v/ advokat Per Mogensen

Det var med en vis stolthed, at John Anderson så sit eget navn på retslisten. Som mange advokater, der havde opnået retten til at føre sager for Højesteret, havde han ikke forestillet sig, at han nogensinde skulle optræde i Højesteret. For at opnå retten til at møde for Højesteret skal advokater gennemføre et antal prøvesager for landsretterne

til landsdommernes tilfredshed. Efter at havde opnået godkendelse er der ikke mange advokater, der udnytter møderetten, ud over at de på deres brevpapir gør opmærksom på, at de har møderet for Højesteret. Dette skyldes i vidt omfang, at den særlige procesmåde, der praktiseres i Højesteret, kræver en del erfaring, som det er vanskeligt at erhverve sig, medmindre man er ansat i et stort advokatfirma. Den første højesteretssag er vanskelig at skaffe sig. Det vil i praksis ofte være en ældre kollega, der overtaler en klient til at lade en ung, lovende advokat føre en sag for Højesteret. Det medfører i nogle tilfælde et stort pres på prøvekandidaten, for at vinde sagen. Det vil aldrig blive afklaret, om det er den yngre advokats indsats, der er årsag til en tabt sag, eller om det er sagen i sig selv, der ikke var en vindingsag.

John Anderson havde de sidste to år ofret meget af sin tid på sagen. Den havde hele tiden ligget i baghovedet, men den var nu reduceret til en linje på retslisten.

Når en sag er nået til Højesteret, er de begivenheder, der er grundlag for sagen, blevet omsat til ord på papir. I Højesteret foregår der ikke afhøring af vidner eller sagens parter. Dommerne i Højesteret får således ikke mulighed for ved selvsyn at konstatere, om en part eller et vidne virker troværdigt. De er overladt til at høre parternes og vidnernes forklaringer læst op, som de er skrevet ned af dommerne i de underordnede instanser eller af en politimand i tilknytning til en afhøring hos politiet.

Dette princip stemmer godt med billedet af fru Justitia med bind for øjnene. Det er også et princip, som mange advokater foretrækker. Når de procederer i landsretten, bliver de tit afbrudt af dommerne, som lige skal lufte deres meninger, ligesom et vidnes forklaring pludselig kan ændre sig i forhold til det forventede. Dette indebærer, at den procedure, advokaten har forberedt hjemmefra, bliver hakket i stykker. I Højesteret bliver advokatens procedure sjældent afbrudt, og da kun med korte spørgsmål eller

bemærkninger. Det er meget nemmere at forberede sig hjemmefra. Det indebærer dog den risiko, at den advokat, der har nedskrevet hele proceduren, henfalder til en monoton oplæsning, med det resultat, at dommerne risikerer at falde i søvn. Ideen med proceduren er, at advokaten i et frit foredrag skal argumentere for sin klients sag. På grund af sagernes tiltagende kompleksitet er det vanskeligt helt at tale uden manuskript. Den erfarne procedør nøjes derfor ofte med at have et manuskript, hvor nøgleordene er nedfældet eller understreget i teksten. Det muliggør et frit foredrag, uden at advokaten hele tiden stirrer ned i manuskriptet uden øjenkontakt med dommerne.

Det skriftlige materiale, der skal foreligge i Højesteret, inden sagen bliver procederet, herunder parternes påstande og anbringender og argumentation i hovedtræk, er i og for sig nok til at retten kan træffe en afgørelse. Det er derfor de procederende advokaters opgave at få levendegjort det skriftlige materiale på en sådan måde, at den enkelte dommer fatter sympati for partens opfattelse af, hvad der burde være gældende ret i dette specielle tilfælde.

Blandt yngre advokater, der overværede domsforhandlingerne i Højesteret, blev der udvekslet mange vittigheder om dommere, der var faldet i søvn under retssagen, men når de til sin tid selv mødte i en sag, opdagede de, at de lukkede øjne ikke betød, at dommeren sov, men var udtryk for koncentration.

I sager, der når til Højesteret, er der sjældent en simpel løsning. Drejer det sig om fortolkning af en lovtekst, vil sagen ikke nå til Højesteret, såfremt en entydig løsning kan udledes af teksten eller af folketingets bemærkninger til loven. Højesterets funktion bliver en overlapning af den lovgivende magt, dér hvor Folketinget ikke har lovgivet eller ikke lovgivet med tilstrækkelig tydelighed. Den lovgivende og den dømmende magt flyder sammen.

John Anderson styrede sine skridt mod en dør med skiltet "Advokater". Han havde under tidligere besøg som tilhører

orienteret sig om, hvor advokaterne opholdt sig, inden de blev ført ind i retslokalet.

Modpartens advokat var allerede ankommet og stod og prøvede en af de kapper, advokaterne skal bruge i Højesteret. Han drejede sig foran spejlet, medens han tog fat i det lilla revers med begge hænder og så alvorlig ud. En typisk position når aviserne tegnede en advokat i retten. Trods Andersens nervøsitet kunne han ikke holde et smil tilbage. Situationen mindede ham om, at han hjemme om morgenen havde foretaget samme manøvre. Dog kun iført en badekåbe.

Advokaterne hilste høfligt på hinanden.

John Anderson lukkede døren op til skabet med advokatkapperne og tog en ud for at prøve, om den passede. I skabet hang en del kapper, som Advokatsamfundet havde stillet til rådighed, medens der også hang nogle kapper på bøjler, der var forsynet med et navn, og som tilhørte advokater, der ofte kom i Højesteret eller som følte sig lidt finere end andre.

Advokatværelsets vægge er forsynet med fotos af ældre advokater, fra en tid hvor der eksisterede et monopol for dem, der gennem prøveprocedurer i Højesteret, havde erhvervet titlen højesteretssagfører. Senere blev denne titel og prøven afskaffet i lighedens og demokratiets navn.

John Anderson havde gennem sin studietid hørt mange anekdoter om disse højesteretssagfører hvis store ego og indtjening var understøttet af, at de selv i realiteten bestemte, om de ville lukke flere ind i det broderskab af advokater kaldet "Højesteretsskranken", der måtte føre sager for Højesteret, idet de havde styr på, hvilke yngre advokater der fik lov at prøveprocedere i Højesteret. Denne eneret blev senere brudt af en ung advokat, der udenom de etablerede højesteretssagførere selv havde skaffet sig en højesteretssag. Til ærgrelse for de gamle højesteretssagførere bestod han prøven og lammede i realiteten Højesteretsskranken. Ærgrelsen blev dog til glæde

vendt, da den unge oprører - efter at være blevet justitsminister - endte i fængsel for misbrug af et pengeinstituts midler. De gamle højesteretssagførere brystede sig nu af, at de lang tid i forvejen havde set, at han var en skidt knægt. Herefter vågnede Højesteretsskranken op igen.

Fra advokatværelset fører en gang direkte ind til døren til retssalen, således at retsbetjenten, når sagen skal begynde, kan lede advokaterne uden om eventuelle tilhørere og journalister.

Højesteret begynder altid klokken ni præcist og John Anderson skævede nervøst op til uret over døren, hvor viserne nærmede sig ni.

Det gav et sæt i John Anderson, da retsbetjenten viste sig i døren og meddelte, at dommerne endnu ikke var klar. Begge advokater, der havde grebet deres sagsakter, lagde dem tilbage på bordet. De fleste advokater, der venter på at komme ind i retssalen, har taget deres papirer ud af dokumentmappen for ikke at stå og fumle med at finde papirerne, medens dommernes opmærksomhed er rettet mod dem.

Bordet i advokatværelset er også beregnet til, at advokaterne kan spise deres frokost der, og da retsbetjenten nu var der, spurgte han, om advokaterne havde særlige ønsker til frokost. For retsbetjenten var det en daglig foreteelse, men for en debuterende advokat, hvis hjerne uafbrudt gentager indledningsordene til sin procedure - "Hæderværdige Højesteret" - er det en mental belastning at skulle tage stilling til, om han ønsker et stykke med "dyrlægens natmad" eller "sol over Gudhjem", på et tidspunkt, hvor hans mave er snøret sammen af nervøsitet.

Først når alle dommerne er på plads, føres advokaterne ind i retssalen

Da klokken havde passeret halv ti, viste retsbetjenten sig igen i døren og førte advokaterne ad nogle krogede gange ind i retssalen.

Det er et imponerende og i et vist omfang skræmmende syn, der møder advokaten, første gang han føres ind i retslokalet.

Uendeligt højt oppe bag en imponerende skranke sidder nogle af landets skarpeste jurister iført røde kapper. Før John Anderson nåede at konstatere, at der kun sad fire dommere og ikke fem bag den ophøjede skranke, og at sædet yderst til højre var tomt, tog retsformanden ordet og beklagede ventetiden, samtidig med at han måtte meddele, at sagen ikke kunne behandles i dag, men måtte udsættes. Dommer Hvidkilde var ikke mødt, og det var ikke lykkedes retten at få kontakt med Hvidkilde. Sagens parter ville senere blive kontaktet med henblik på at aftale et nyt tidspunkt.

Det var som at få en spand koldt vand i hovedet. John Anderson havde i de forløbne to uger skubbet alt andet til side for at forberede sin debut i Højesteret. Han kunne nu se, at det samme arbejde skulle gøres igen, om måske et halvt år, uden at han ville blive honoreret for det ekstra arbejde. I forvejen er en debut i Højesteret en underskudsforretning. Der bliver ofret så megen tid på forberedelsen af en advokats første sag i Højesteret, at klienten ikke kan belastes med en regning, der dækker hele tidsforbruget. Klienten skal ikke betale lærepenge for noget, han med rimelighed kan forvente er basisviden for en advokat, der reklamerer med, at han har møderet for Højesteret. Det ærgrede John Anderson, at der ikke blot kunne træde en anden dommer til, men dels var alle dommere optaget, og dels var dommer Hvidkilde anciennitetsmæssig den yngste dommer, hvilket indebar, at han var førstevoterende. Det betød, at han så snart sagens parter efter proceduren havde forladt retssalen, over for de andre dommere skulle udtale sig om sagen og foreslå en afgørelse. I realiteten var han den eneste af rettens fem dommere, der behøvede at sætte sig ind i sagen. De øvrige dommere kunne bare tilslutte sig førstevoterende, såfremt det var en dag, hvor de ville slappe af.

Selv om det formelle udgangspunkt er, at dommerne ikke behøver at kende noget til sagen inden domsforhandlingen i retten, forberedte førstevoterende sig altid grundigt inden sagens behandling i retten.

Førstevoterende er måske kun på prøve. En ny højesteretsdommer bliver først udnævnt, såfremt de øvrige dommere godkender hans votering, og et dommernævn og justitsministeren er enige om udnævnelsen. Førstevoterende sidder altid yderst til højre, set fra advokatens pult, mens retsformanden sidder i midten.

Onde tunger, måske mest den tabende part, påstår, at det er uden betydning at møde i retten, fordi førstevoterende har forberedt sig så godt inden sagens behandling i retten, at han allerede har lagt sig fast på den afgørelse, han vil foreslå, at Højesteret træffer.

I de senere år er en del advokater blevet udnævnt til højesteretsdommere. Tidligere hentede retten kun nye dommere fra det offentlige, herunder i særdeleshed fra Justitsministeriet. Det er dog ofte et problem at få anerkendte advokater til at skifte advokatgerningen ud med en dommerkarriere. Trods dommernes mulighed for bijob som voldgiftsdommere må en advokat, der bliver udnævnt til højesteretsdommer, regne med en betydelig indtægtsnedgang. Efter massiv kritik af højesteretsdommernes ekstraindtægter er der nu i lovgivningen fastsat grænser for størrelsen af disse indtægter. Hvidkilde havde tidligere været advokat, og da han en dag havde fået en diskret forespørgsel om, hvorvidt han kunne tænke sig at prøvevotere som dommer i Højesteret, havde han af lutter forfængelighed sagt ja, uden at skænke den økonomiske situation nogen opmærksomhed og uden at tale med sin kone om henvendelsen. Hvidkilde havde kort underrettet sine kompagnoner i advokatfirmaet, Løve og Partnere, om at han ville skifte job, uden at det havde givet problemer. Det var en anerkendelse af advokatfirmaet, at en af partnerne blev fundet værdig til at

indtræde i Højesterets dommerkollegium, og da firmaet hørte til landets største, gav det ikke problemer at finde andre partnere, der med klientens accept kunne indtræde i Hvidkildes sager.

KAPITEL 2

Hvidkilde sad bøjet over bilens rat. Lidt efter lidt kom han til bevidsthed. Han forsøgte at genkalde sig aftenens begivenheder, uden at få et klart billede af forløbet.

Han konstaterede på sit armbåndsur, at klokken var ni. Hans hjerne ledte efter et fast holdepunkt, og pludselig løb det koldt ned ad ryggen på ham. Han skulle være i Højesteret nu. Det værst tænkelige var sket, han var ikke mødt op til sin første højesteretssag.

Før Hvidkilde foretog sig noget, måtte han se at få styr på, hvorfor han sad i sin bil, der holdt foran et træ, og hvorfor han sad på en air back.

Lidt efter lidt vendte hukommelsen tilbage. Aftenen før havde han forladt middagen på restaurant Kong Hans, hvor kollegaerne fra hans afdeling i advokatfirmaet havde taget afsked med ham og fejret hans udnævnelse til højesteretsdommer. Selv om han endnu ikke formelt var udnævnt, var der ingen, der tvivlede på, at Hvidkilde ville blive udnævnt. Han havde en flot karriere bag sig som en af landets mest anerkendte advokater inden for aktieselskabs- og børsret. Hertil kom, at han var medlem af bestyrelsen for flere af landets børsnoterede selskaber og ekstern lektor ved det juridiske fakultet.

Under middagen blev der serveret gode vine, men Hvidkilde nød kun to glas på fire timer. Han var sig bevidst, at han var ved at påbegynde en karriere, hvor han ikke kunne overleve, hvis han blev taget i at køre bil med for meget alkohol i blodet. Kollegaerne havde opfordret Hvidkilde til at slå sig løs og nyde de gode vine og tage en taxa hjem.

"Det er en af dine sidste chancer for at få skattefar til at betale en del af et godt måltid," bemærkede en af kollegaerne.

"Næste gang du kan gøre dig håb om at få en gratis middag, bliver når du når op i den rangklasse, hvor dronningen inviterer," bemærkede en anden kollega.

"Vi har alle under det juridiske studium lært om magtens tredeling. Adskillelsen mellem den lovgivende, den dømmende og den udøvende magt. Men det hindrer ikke, at den udøvende magt byder den lovgivende og dømmende magt på et gratis måltid mad ved nytårstide uden at skattefar skrider ind", supplerede en tredje kollega og fortsatte: "Selv boulevardpressen kan ikke se, at der er noget betænkeligt ved denne praksis, eller at den lovgivende og den dømmende magt ligger under for den udøvende magt. Dette forhold understreges af, at den udøvende magt på spejdermaner uddeler duelighedstegn i form af ordner til medlemmer af den dømmende magt, ligesom fremtrædende medlemmer af den lovgivende magt i nogle tilfælde modtager ordner. Selv hærdede venstrefløjspolitikere kan finde undskyldninger for at deltage i dronningens selskaber, uden tanke på at de skal være med til at vedtage "Civillisten", der bl.a. fastsætter dronningens apanage og godkender udgifterne til vedligeholdelse af slottene. Hvem nænner at stemme imod forslag til "Civillisten", hvis de har været inviteret indenfor til middag på slottene, og deres ægtefælle har været fotograferet til *Billedbladet* iført ugens kjole, så alle deres bekendte kan se, at de nu kommer i de fineste kredse?"

Hvidkilde havde været fast besluttet på ikke at drikke for meget og på at tage tidligt hjem for at være udhvilet til dagen efter. Han huskede, at han havde taget afsked med kollegaerne ved titiden og hentet bilen i parkeringshuset, for at køre hjem til Fredensborg. Hans opmærksomhed var koncentreret om morgendagens sag i Højesteret. Han huskede, at han havde passeret en kondiløber med